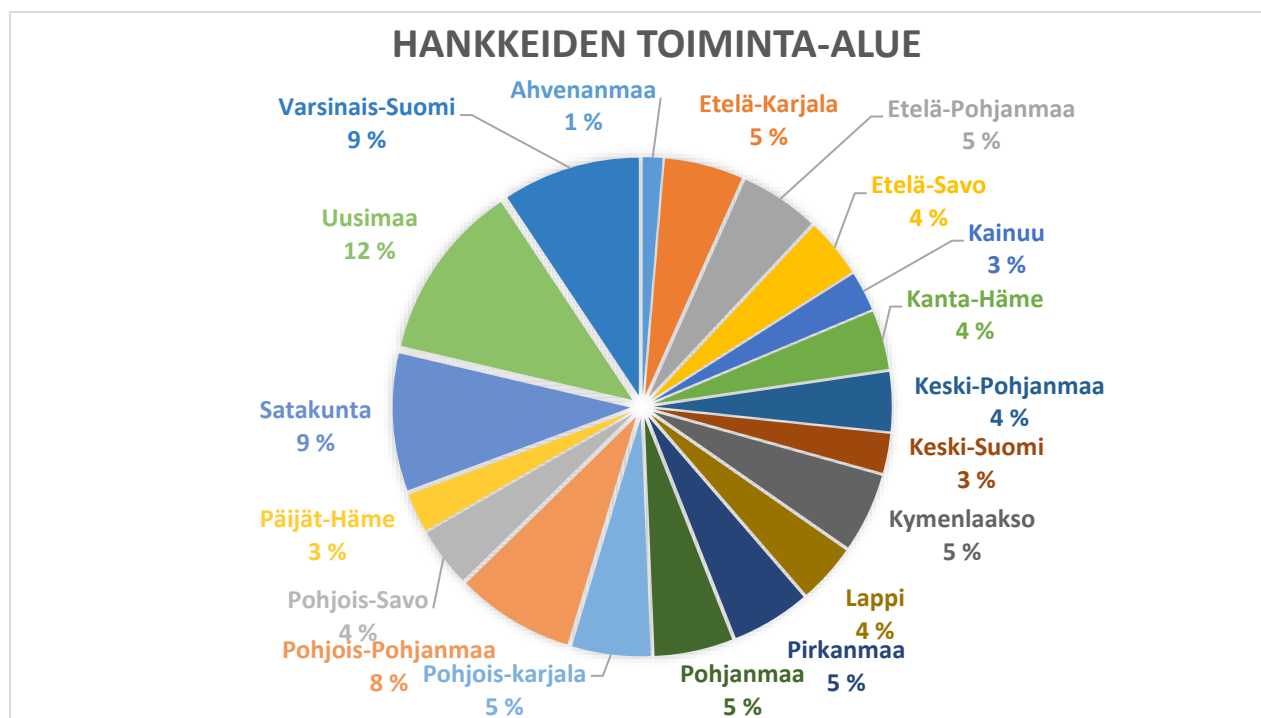
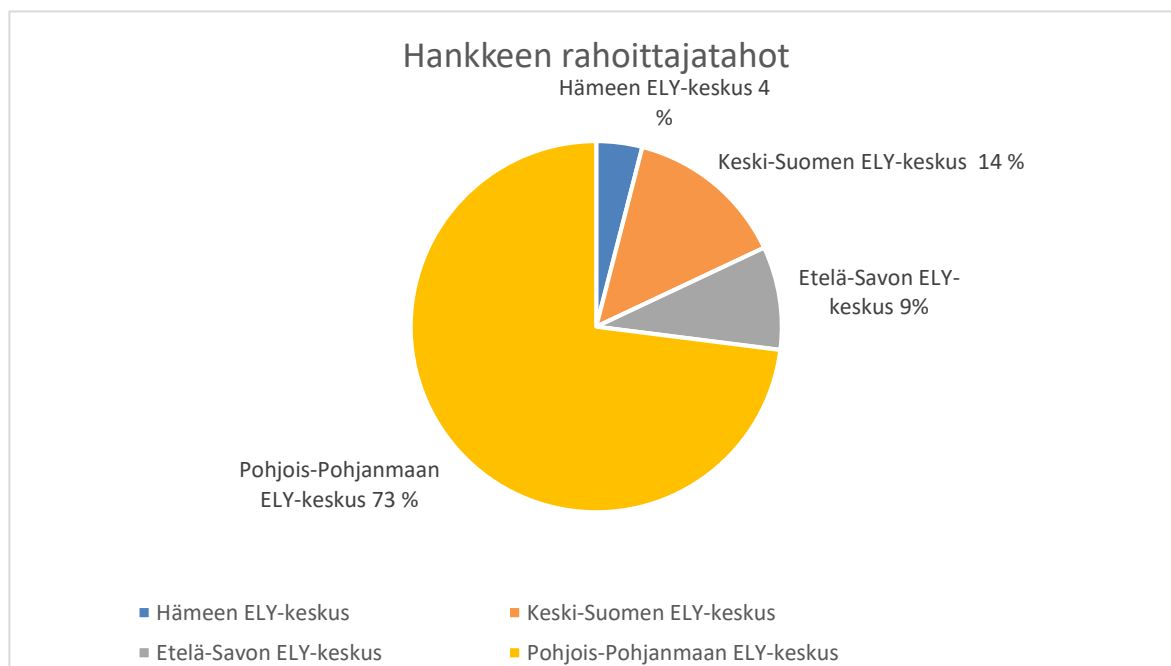

Sujuvat siirtymät -verkoston seurantakyselyn koonti, syksy 2018

Hankeverkoston viides seurantakysely toteutettiin 12.10-9.11.2018. Viimeiset vastaukset toimitettiin viikolla 46. Verkosto koostuu valtakunnallisista ja alueellisista hankkeista. Kysely lähetettiin verkoston hankkeille, jotka olivat käynnissä kyselyn lähettämisaikana sekä hankkeille, joiden päättymisestä oli alle puoli vuotta. Näin ollen kysely lähetettiin 32 hankkeelle, joista 12 on valtakunnallisia ja 20 alueellisia hankkeita. Kyselyn tavoitteena on kerätä tietoa hankkeiden tavoitteista ja toteutumistilanteesta. Kysely toteutetaan puolivuositain ja seuraava kysely tehdään kevään 2019 aikana. Vastauksia saatiin yhteensä 20 hankkeelta kyselyn vastausprosentin ollessa 62,5 %. Valtakunnallisista hankkeista vastasi 100 % ja alueellisista hankkeista 40 %.

Eniten hanketoimintaa on Uudellamaalla. Suurin osa hankkeista on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen rahoittamia:

Hankkeiden tavoitteet ja toteuttamistilanne

Hankkeiden keskeistä tehtävää kysyttäessä yksi hanke (5 %) ilmoitti kehitettävänsä opintonsa keskeyttäneiden tai koulutusalaan tai koulutuspaikkaa vaihtavien välitöntä poluttamista eteenpäin. Neljä hanketta (20 %) ilmoitti kehitettävänsä toisen asteen ammatillisen koulutuksen toimintamalleja ja pedagogisia ratkaisuja (ml. osaamisen tunnustaminen), joilla mahdollistetaan opiskelijoiden sujuva siirtyminen uuteen koulutukseen alan- tai paikkakunnanvaihtotilanteissa sekä koulutuksen järjestäjien omien organisaatioiden sisällä että erityisesti koulutuksen järjestäjien välillä. Viisi hanketta (25 %) kehittää palveluita, toimintamalleja ja pedagogisia ratkaisuja, joilla edistetään koulutuksessa aliedustettujen ryhmien siirtymistä koulutuksesta toiseen ja koulutuksesta työhön sekä tuetaan ammatillisen koulutuksen loppuun saattamista joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen avulla. Kolme hanketta (15 %) ilmoitti kehitettävänsä palveluita, toimintamalleja ja pedagogisia ratkaisuja, joilla nopeutetaan toiselta asteelta korkeakouluopintoihin siirtymistä joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen avulla. Kaksi hanketta (10 %) kehittää koulutuksen järjestäjien yhteistyötä, toimintaprosesseja ja toimintatapoja sekä työnjakoa henkilökohtaisten osaamisen kehittämissuunnitelmien (HOKS, E-HOKS) käyttöönottamiseksi ja sujuvissa siirtymissä hyödyntämiseksi. Yhdessä hankkeessa (5 %) pilotoidaan ja kokeillaan ESR-hankkeissa kehitettyjä erilaisia sujuvia siirtymiä mahdollistavia ratkaisuja toimintamallien toimivuuden testaamiseksi ja laajan valtakunnallisen käyttöönoton edellytysten selvittämiseksi. Neljässä hankkeessa (20 %) keskitytään sujuvien siirtymien kehittämiseen muilla kuin yllä mainituin keinoin muun muassa osaamisen mallien kehittämiseen, tiiviimpään yhteistyöhön työelämän kanssa sekä uusien toimintamallien löytämiseen työelämässä tapahtuvaan oppimiseen ja ohjaukseen.

Valtakunnallisten hankkeiden tavoiteltavia konkreettisia tavoitteita ja tavoiteltavia tuloksia:

- Selvittää, mitä AAVA-hankkeessa vuosina 2015–18 kehitetyn Avoimet ammatilliset opinnot - palvelun (www.avoimetammatillisetopinnot.fi) laaja valtakunnallinen käyttöönotto edellyttää testaamalla palvelun käyttöönottoa valtakunnallisessa oppilaitosverkostossa
- Ohjauksellisen HOKS-prosessin kehittäminen
- Tehdään näkyväksi osaamisalojen ja -alueiden uudenlaisia yhdistelmiä sekä osaamisen, koulutuksen ja työn välisiä yhteyksiä
- Vaihtoehtoisten, yksilöllisten ja joustavien sekä työelämälähtöisten opiskeluvalintojen mahdollistaminen ja näkyväksi tekeminen (esimerkkiopintopolkujen suunnittelu, kuvaaminen ja visualisointi tutkinnoittain) sekä opiskelijoiden ohjaus yksilöllisiin valintoihin ja opintopolkuihin
- Ammattiopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyön kehittäminen
- Ohjaustoimien menetelmien kehittyminen ja laajentuminen mm. vertaisten aktiivisen toimintamallin avulla.
- Lyhentää kokonaisopiskelu-aikaa opintopolulla, joka koostuu ammatillisesta 2. asteen tutkinnosta ja ammattikorkeakoulututkinnosta
- Vahvistaa nivelvaiheen asiantuntijaverkoston ja koulutusorganisaatioiden osaamista ja yhteistyötä erityistä ja vaativaa erityistä tukea opinnoissaan tarvitsevien asiakkaiden koulutukseen ohjaamisessa käyttäjälähtöisen kehittämisen, perehdyttämisen, käyttöönoton ja hallinnan kautta
- Sujuvien siirtymien mahdollistaminen eri koulutuksenjärjestäjien välillä luomalla avointa koulutustarjontaa yli maakuntarajojen
- Työpaikoilla henkilöstön osaaminen vastaanottaa ja ohjata oppijaa on vahvistunut
- Yleistavoitteena on romanien yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääntyminen
- Luoda ja pilotoida siirtymävaiheen toimintamalleja koulutuksesta toiseen

Alueellisten hankkeiden tavoiteltavia konkreettisia tavoitteita ja tavoiteltavia tuloksia:

- Edistää erityistä tukea tarvitsevien nuorten työllistymistä avoimille työmarkkinoille ja erityisesti palkkatyöhön
- Luoda tukirakenne, jonka avulla sujuvoitetaan koulutuksessa aliedustettujen ryhmien (erityisesti maahanmuuttajien) sujuvampaa siirtymää toiselta asteelta korkeakouluun; painopisteenä suomen kielen vahvistaminen, verkko- ja monimuoto-opiskelutaitojen vahvistaminen sekä opiskelijamentorien tuki
- Edistää ammattiin valmistuvien opiskelijoiden työnhakua ja työllistymistä
- Osallistuvien oppilaitosten opiskelijoiden työllistymisen varmistaminen ja nopeuttaminen
- Nuorten terveellisten elämäntapojen ja elämänhallinnan tukeminen koulutuksen aikana
- Kehitetään paikalliseen ja toimialakohtaisiin haasteisiin vastaavia koulutusratkaisuja yhteistyössä yritysten kanssa
- Kuuden oppimisen ja ohjauksen polun/oppimisympäristön rakentaminen ja opiskelijapilotointi
- Maahanmuuttaja- ja romaniopiskelijoiden ja kansanvälisten tutkintoa suorittaneiden opiskelijoiden opintojen loppuvaiheen tukeminen
- Nuorten sosiaalisen osallistumisen lisääntyminen
- Koulutuksen kysyntälähtöisyys: Yritykset voivat vaikuttaa ammatillisen koulutuksen sisältöihin ja toteutustapoihin
- Opetus- ja ohjaushenkilöstön työelämäyhteistyön kehittäminen
- Luoda digitaalista materiaalia suomalaisista koulutusmahdollisuuksista maahanmuuttajille, maahanmuuttajakielillä

Hankkeiden toteuttamistilanne

Vastausten perusteella verkoston hankkeet ovat sisällöllisessä toteuttamisessa suhteessa hankesuunnitelman tavoitteisiin painottuneet toteuttamisen loppusuoralle. Suurin osa vastanneista on toteuttanut hanketta yli 50 % sisällöllisten tavoitteiden osalta.

Pilotointi, tulokset ja tuotokset

Kyselyyn vastanneista yksi hanke (5 %) ilmoitti, ettei tavoitteiden mukaisia tuloksia ole vielä lainkaan valmiina, mutta loput ovat saaneet valmiiksi jo yhden tai useamman tavoitteiden mukaisista tuotoksista. Hankkeissa kehitettäviä toimintamalleja on pilotoitu 95 prosentissa hankkeita, mikä tarkoittaa, että lähes kaikki hankkeet ovat edenneet jo konkreettisiin käytännön kokeiluihin. Pilotoinnin aloittaneista lähes kaikki (84,21 %) olivat sitä mieltä, että pilotointi on onnistunut odotetusti. Suurin osa hankkeista on ottanut jo vähintään yhden hankkeen suunnitelman mukaisista päätuotoksista tai tuloksista käyttöön.

Valtakunnallisten hankkeiden toimia ja pilotointeja:

- Osaamismatka-nimellä kulkeva toimintamalli sekä siihen kehitettyjä työkalulujakolmessa eri oppilaitoksessa.
- HOKS- prosessiin liittyvän ohjeistuksen/muistilistan mallinnus

- Visualisoinnin toimintamalli, osaamispasit ja -kartat, pelillisiä ratkaisuja peruskouluysteistyöhön (Kouvolan Urapeli)
- ICF-pohjaisia erityisen- ja vaativan erityisen tuen arviointimenetelmiä on pilotoitu sekä Stadin ammattiopistossa että Ammattiopisto Luovissa
- Valtakunnalliset suositukset jatkoväyläopintojen ja -ohjauksen järjestämisestä ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulun yhteistyönä
- Aluekokeilujen pedagogisia ja ohjauksen malleja: sosionomiväylä, yrittäjyysleiri monialaisena oppimisympäristönä, tekniikan - ja matkailun alojen yhteisopettajuus, verkko-oppimisen mallit, siirtymävaiheen toimintamallit
- Jatkoväyläopinnot - ja ohjaus, valtakunnallinen nimi/käsite siirtymävaihetta tukeville opinnoille ja ohjaukselle
- Siirtymiä avoimia opintoja tai oppimisympäristöjä hyödyntäen (mm. tutkinnonosien pilotointi kuntouttavan työtoiminnan asiakkaalle, toisen oppilaitoksen oppijoille, urheilijan etäopinnot, orientoivia opintopaketteja keskeytyksellä oleville opiskelijoille, avoimia tutustumisjaksoja, avoimia työpajoja sekä mm. nuorten ammatinvalinnan pilottiryhmää, opiskelijan perehdyttämisen mobiilimallia
- Seurakuntaopiston ja Romanifoorumin yhteinen kokemusasiantuntijakoulutus. Romaninuorten koulutus- ja työllistämismuutoksia parantava koulutus
- Siirtymistä edistävät valmistelut, tiedon jakaminen ja siirtäminen
- Kohderyhmän työpajan pilottikoulutus

Alueellisten hankkeiden toimia ja pilotointeja:

- RUORI-työkalu/peli
- Alalle soveltuvuuden arviointi
- Matkalla ammattiin -sivustoa, sekä sujuvien siirtymien tukirakennetta toisella asteella sekä korkeakoulussa, verostotyössä ollaan oltu mukana koko hankkeen ajan.
- Osajia työelämään -verkko-oppimisympäristöä on sen eri kehitysvaiheissa pilotoitu noin 150 opiskelijalla.

- Oppilaitosten sisäiset uraohjauksen mallit ja niiden kehittäminen ja tehostaminen ovat toiminnassa.
- Opiskelijapilotoinnit kuudella eri polulla/kuudessa eri oppimisympäristössä (Digi ja Digiohjaus; Kansainväliset oppimisympäristöt, Työpaikat, Ohjattu Työpaja, Korkeakoulutus, Matkalla yrittäjäksi -polku
- Mallin kehittämisen yhteydessä hyvinvointivalmennusta on pilotoitu 12 valmennusryhmässä

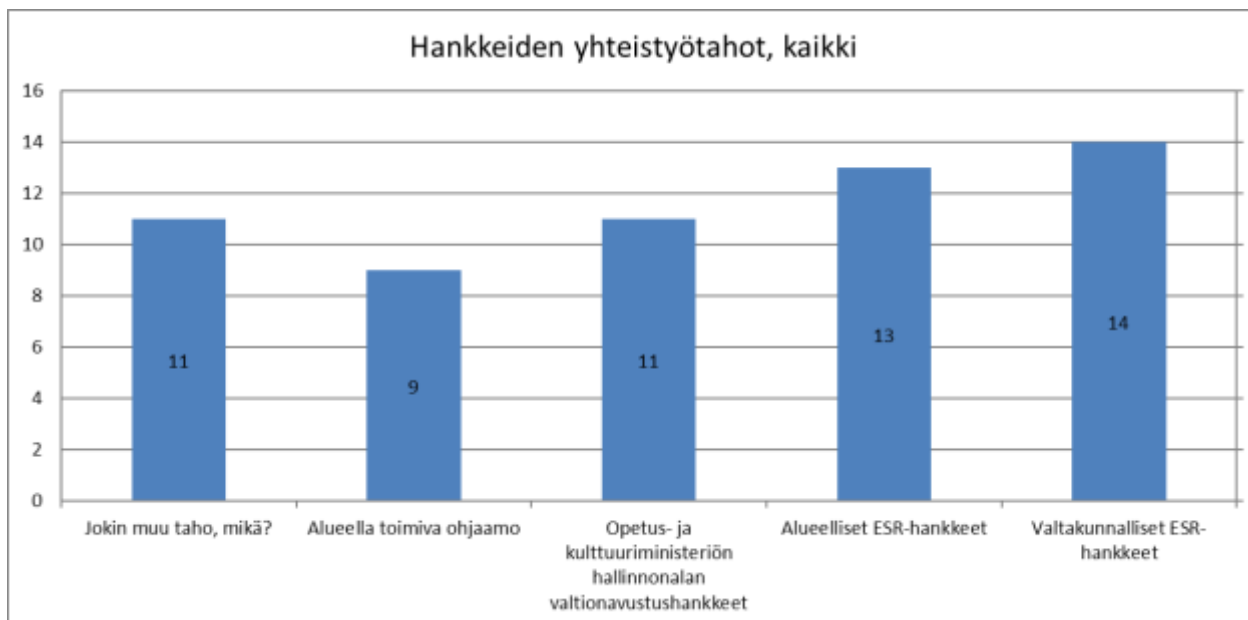
Hyvien käytäntöjen kokoaminen ja levittäminen

Hyvien käytäntöjen kokoamiseksi, arvioimiseksi ja levittämiseksi kyselyyn vastanneista hankkeista 10 (50 %) ilmoitti kuvanneensa hankkeen SAKU ry:n ylläpitämään Arjen arkki –menetelmäpankkiin. Vastanneista hankkeista 40 prosenttia ilmoitti kuvanneensa hankkeen tuotoksia menetelmäpankkiin. Kaikki (100 %) vastanneista ilmoitti olevansa valmiita esittelemään hankkeen tuloksia ja tuotoksia seminaareissa, työpajoissa ja muissa tilaisuuksissa.

Hankkeiden tavoitteiden toteutumista seurantaan tarkasti ja vaikuttavuutta arvioidaan. Tasaisesti hyödynnetään palautekyselyitä, vertaisarviointia sekä ohjausryhmätyöskentelyä hankkeen seurannassa. Näiden lisäksi yhdellä hankkeella on käytössä myös kehittämistyöryhmä.

Hankkeet tekevät yhteistyötä monipuolisesti eri toimijoiden kanssa:

Verkon hankkeiden tuloksista, hyvistä käytännöistä ja kehitetyistä toimintamalleista löytyy lisätietoa Zoomi-hankkeen kokoamasta Sujuvat siirtymät -väliraportista 2018:

<https://www.oph.fi/kehittamishankkeet/zoomi/aineistot>